

На **заключному етапі** представник кожної групи презентує проект з використанням ілюстративних засобів (таблиць, схем, малюнків), після чого відбувається його обговорення з членами інших груп у вигляді міні-дискусії. Насамкінець, викладач резюмує проведений аналіз кейсу та розроблений проект.

Саме така структура підсумкового заняття дозволяє у формі гри, в атмосфері дружності та творчості досягнути основної мети систематизації та інтеграції знань, виходу з рівня «площини» у «простір». Втім, слід зазначити, що проведення такого заняття можливе лише в групах, які відповідають вимогам високого рівня знань, цілісності, зацікавленості та здатності творчо мислити.

В. М. Лавриненко, канд. екон. наук, доцент кафедри історії економічних учень та економічної історії

АКСІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ТА ВИВЧЕННЯ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Економічна історія як складова історико-економічної науки вийшла з стану «нормальної науки» (Т. Кун) і знаходиться на етапі «наукової революції», елементами якої є: розпад консервативних теорій, конкуренція між альтернативними школами, формування певної парадигми і перехід до нового періоду «нормальної науки».

Процес формування цивілізаційної парадигми господарського розвитку покликаний випробувати нові уявлення про простір і час в їх соціокультурному вимірі і залучити їх до наукового аналізу проблем предмету економічної історії.

Тривалий час у навчальній та науковій літературі домінували норми і принципи формаційного, лінійно-стадійного та детерміністського пояснення змін, що відбуваються у господарській сфері. Поняття «цивілізаційний простір» та «осьовий час» є засобами побудови не тільки нової моделі, що значно поглиблює уявлення про зміст історико-економічного процесу, але і наближає наукові дослідження до розкриття проблем сучасності.

Господарська діяльність завжди відбувається у просторо-часовому вимірі. Простір і час є по суті об'єктивними формоутворюючими чинниками класифікації соціальних форм до яких належать типи і види форм господарської діяльності. Господарська форма як дієва, діюча людська діяльність, що здійснюється в просторі і часі, диференціюється на конкретні форми організації господарства (табл. 1).

Таблиця 1

**КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА, ЙОГО
ТИПІВ, ВИДІВ ТА ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ**

	Форми організації господарства			
	колективні		індивідуальні	
Тип господарства	привласнююче		відтворююче	
Вид господарства	природне	соціальне	репродуктивне	креативне
Мета діяльності	виживання	захист	відтворення	свобода
Простір господарства	змінний	село	місто, поліс	державна
Час господарської діяльності	час ранніх цивілізацій		час регіональних цивілізацій	час макроцивілізацій

Синергетичний ефект «цивілізаційного простору» та «осьового часу» проявляється у формуванні такого феномену суспільного руху, як культура, що безпосередньо проникає у матеріально-господарські відносини, виконуючи функції їх збереження та оновлення. Культура, як соціально визнаний спосіб задоволення потреб, починає визначати і зміст таких форм організації господарства, як рід, община, сім'я, клан, а вони, у свою чергу, забезпечують її відтворення.

Аксіологія (від *axios* — цінність і *logos* — слово, поняття) — філософське вчення про цінності як основи цілеспрямованої діяльності людей повинно бути долучено до аналізу форм господарської діяльності. В узагальнюючому вигляді цінності поділяються на матеріальні, соціальні і духовні. Кожна з них як окремо, так і у взаємодії між собою, виступає як фактор господарської дії та регулятор господарської взаємодії.

С. Ф. Лазарєва, канд. екон. наук, професор,
О. Л. Максименко, асистент кафедри
інформаційного менеджменту

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТРЕНІНГОВОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ З МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ
«ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Одним з найважливіших завдань підготовки фахівців з інформаційного менеджменту є формування у студентів розуміння багатоаспектності, динамічності розвитку та практичного затребу-